

QUYON ZOTLARI: XUSUSIYATLARI VA AHAMIYATI

Qibray tuman kasb-hunar maktabi Maxsus fan o'qituvchisi
Xudayberganova Go'zal Sabeitovna

Annotatsiya: Mazkur maqolada quyvon zotlarining asosiy xususiyatlari, ularni yetishtirish maqsadlari, parvarishlash sharoitlari va iqtisodiy ahamiyati haqida so'z yuritiladi. Go'sht, mo'yna va dekorativ maqsadlar uchun boqiladigan quyvon zotlari turlarga ajratilib, ularning o'ziga xos jihatlari yoritilgan.

In this article, the main characteristics, breeding purposes, care conditions, and economic significance of rabbit breeds are discussed. Rabbit breeds raised for meat, fur, and decorative purposes are classified, and their unique features are highlighted.

Tayanch iboralar : quyvon zotlari, go'sht mahsuldor zotlar, mo'yna mahsuldor zotlar, dekorativ zotlar, parvarishlash sharoitlari, iqtisodiy ahamiyat

KIRISH

Quyvonchilik – qishloq xo'jaligi tarmoqlaridan biri bo'lib, u iqtisodiy jihatdan samarali hisoblanadi. Quyvonlar tez o'sishi, ko'payishi va yuqori sifatli mahsulotlari bilan boshqa hayvonlardan ajralib turadi. Ushbu maqolada quyvon zotlarining turlari va ularni yetishtirish afzalliklari haqida batafsil ma'lumot beriladi.

ASOSIY QISM

1. Go'sht mahsuldor zotlar

Go'sht mahsuldor zotlar tez o'sishi va sifatli go'shti bilan ajralib turadi. Ular orasida eng mashhur turlari quyidagilar:

• **Kaliforniya quyoni.** Ushbu zotning vazni 4-5 kg atrofida bo'lib, go'shti mazali va parhez bop hisoblanadi. Bu zot tez o'sishi va kam xarajat bilan yuqori foyda keltirishi bilan mashhur.

• **Yangi Zelandiya oq quyoni.** Yengil vaznli zot bo'lib, bir necha oylik davrda katta hajmdagi go'sht beradi. Bu zot o'zining ko'payuvchanligi bilan ajralib turadi.

• **Flamand giganti.** Juda yirik zot bo'lib, 8-10 kg gacha og'irlikka ega. Ularning go'shti sifatli va bozorda talabgir.

2. Mo'yna mahsuldor zotlar

Mo'yna mahsuldor zotlar yuqori sifatli mo'yna yetishtirish uchun boqiladi. Ular orasida:

- **Angora quyoni.** Yumshoq va uzun mo'ynasi tufayli qadrlanadi. Ushbu mo'yna kiyim-kechak va tekstil sanoatida keng qo'llaniladi.

- **Rex quyoni.** Qisqa, ipakdek mo'ynaga ega. Ushbu zot mo'ynasining o'ziga xos yumshoq va issiqlikni saqlash xususiyatlari tufayli yuqori baholanadi.

3. Dekorativ zotlar

Dekorativ quyonlar uy hayvoni sifatida boqiladi. Mashhur turlari:

- **Qo'yquloq quyonlar.** Quloqlari pastga osilgan bo'lib, ularning muloyim fe'li va ko'rinishi tufayli ko'pchilik tomonidan seviladi.

- **Miniatyura zotlari.** Kichik o'lchamda bo'lib, o'zining nozik tuzilishi va fe'li bilan uy sharoitida boqishga qulay hisoblanadi.

- **Arlekin quyonlari.** Bu zotning mo'ynasida rangli naqshlar bo'lib, estetik jihatdan jozibador ko'rinadi.

4. Parvarishlash sharoitlari

Quyonlarni boqish uchun qulay va toza sharoit yaratish muhimdir. Ularning oziqlanishiga alohida e'tibor berish zarur, chunki bu mahsuldorlikka bevosita ta'sir qiladi.

Quyonlarga vitaminlarga boy, ozuqaviy qiymati yuqori bo'lgan yem berish tavsiya etiladi. Shuningdek, ular yashaydigan joyni quruq va shamollatiladigan holatda saqlash zarur. Yil fasllariga mos tarzda parvarish usullarini qo'llash quyonlarning salomatligi va mahsuldorligini oshiradi.

5. Iqtisodiy ahamiyat

Quyunchilik yuqori daromadli soha hisoblanadi. Ularning go'shti oziq-ovqat sanoatida, mo'ynasi esa tikuvchilikda keng qo'llaniladi.

Quyonlarni yetishtirish kichik fermer xo'jaliklari uchun katta imkoniyatlarni ochadi. Kam xarajat va tez foyda keltiruvchi bu soha ko'plab tadbirkorlar uchun jozibador hisoblanadi. Bundan tashqari, quyon go'shti boshqa hayvon go'shtlariga qaraganda parhezboqligi bilan ajralib turadi, bu esa uni oziq-ovqat sanoatida talabgir qiladi.

XULOSA

Quyong zotlarini to'g'ri tanlash va parvarishlash orqali yuqori sifatli mahsulotlar yetishtirish mumkin. Ularning go'shti va mo'ynasi turli sohalarda qo'llaniladi. Go'sht mahsuldor zotlar tez o'sishi va sifatli go'shti bilan iqtisodiy samaradorlikni oshirsa, mo'yna mahsuldor zotlar tikuvchilik sanoatida katta ahamiyatga ega. Dekorativ zotlar esa estetik maqsadlarda boqilib, uy sharoitida qulaylik yaratadi. Shuningdek, quyonglar tez ko'payadigan hayvon bo'lgani uchun bu soha kichik fermerlar uchun ham foydali hisoblanadi.

Quyongchilikning iqtisodiy ahamiyati nafaqat ichki bozorga, balki eksport salohiyatiga ham taalluqli bo'lib, mamlakat iqtisodiyotiga qo'shimcha daromad keltiradi. Shuning uchun quyongchilikni rivojlantirish davlat va xususiy sektorlar uchun dolzarb masala hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Farmonov T., Qishloq xo'jaligi hayvonlari biologiyasi. "O'zbekiston" nashriyoti, 2020.
2. Rabbits Breeding Handbook, FAO Publications, 2018.
3. Pashchenko S.V., "Prakticheskoe rukovodstvo po krolikovodstvu", Moskva, 2015.
4. Internet manbalari: www.rabbitbreeds.org.
5. Aliev A., Quyongchilik asoslari. Toshkent, 2019.
6. Smith J., "Advanced Rabbit Farming", Cambridge Press, 2021.